Türkiye'nin Başarılı Japonları – 2

Bay Yoshikazu NAKAHAMA

Yoshikazu Nakahama

*Kobe Doğumlu

*1964 yılında Daikin Firmasına girdi.Genel İşler Bölüm Müdürlüğünden sonar aynı firmada Kıdemli Yetenek Uzmanlığı. Uluslararası İşbirliği Akademisi STK olan AICAT'ta temsilcilik ve Doğal Felaketlerle Mücadele Komitesi Başkanlığı

*Kitap'Deprem Felaketinden Kurtulma Kılavuzu (Omura Yayınevi) ve diğer kitaplar

*Büyükbabasının Babası John Manjiro

Nakahama Bey, Büyük Hanshin Depremi sonrasında felaketlerle mücadele araştırmalarına başlayarak, devlet, şirket, dernek ve halk örgütlerinde seminer ve çeşitli medya kuruluşlarıyla felaketlerle mücadelenin önemini vurgulamaktadır. Japonya'daki faaliyetlerinin yanı sıra bugüne kadar 25'ten fazla Türkiye ziyareti ile felaketleri önleme seminerleri başta olmak üzere çeşitli projeleri girişken bir şekilde düzenleyerek iki ülke arasındaki dostluk ilişkilerine katkıda bulunmaktadır. Önde gelen projeleri aşağıdaki gibidir;

1. 'Kokoro no Pan'Projesi
   1999 yılının Ağustos ve Kasım aylarında Marmara bölgesinde yaşanan 2 ayrı depremde sanat yoluyla yeniden kalkınmaya yönelik depremzedelere ve çocuklara umut ve cesaret duyguları aşılayan bir proje. Deprem bölgesi olan Kocaeli ve İzmit merkezi, her yıl Art Rescue olarak sanatsal sergiler ve çeşitli çalıştaylar, sempozyum ve seminerlerin düzenlenmesi.
2. Sakura Projesi
   2010 'Türkiye'de Japon Yılı'ndan bu yana Türkiye'nin çeşitli yerlerinde Sakura (Kiraz ağacı) dikimi projesini oluşturarak bugüne kadar 35 ayrı yerde 2200'den fazla fidan dikimi yapıldı.
3. 'Dostluk Köprüsü' Projesi
   2012 yılında Türkiye'nin Arama Kurtarma Grubu GEA ile ortak çalışmayla Türkiye'nin Tokyo Büyükelçiliği ile beraber Büyük Doğu Japonya Depreminde mağdur olan çocuklara Türkiye ile ilgili özel dersler ve sunumlar yapılması.
4. Japonya'da Felaketlerle Mücadele için Yeni Platform Oluşturma
   Japonya'da felaketlerle mücadelede kullanılan gelişmiş ürünleri ve teknolojiyi Türkiye'deki sektörlere entegre etme ve halk ile özel sektöre yönelik felaketlerle mücadele gelişimi ve eğitim çalışmaları.

Bu yazıda 'Türkiye'deki Başarılı Japonlar Vol.2' olarak 8 Mart 2014 tarihinde İzmir'de düzenlenen 'Felaketler ve Uluslararası İşbirliği, Ertuğrul Fırkateyninden Kokoro no Pan'a başlıklı seminerin ayrıntılarını paylaşmak istiyoruz.

【Sunum Metni】

Merhaba,

Bu güzel Cumartesi günü tatil zamanınızı ayırıp geldiğiniz için çok memnun oldum, çok teşekkür ederim.

Sayın Japonya Başkonsolosu,

Sayın üyeler,

9 Eylül Üniversitesi'nin değerli mensuplarının desteğive JIKAD derneğinin büyük enerjisiyle burada sizlerle konuşabildiğim için gurur duyuyorum. Kendimden ve faaliyetlerimden bahsetmek üzere buraya geldim. Zamanımız oldukça dar olduğu için hemen konuşmama başlamak istiyorum. Bugün konuşacağım konuların geçtiği yerler Türkiye, Japonya ve Amerika. 120 yıllık ve daha eskiden beri gelen bir hikaye.

Büyük dedem, dedem, babam ve ben. Dört kuşağa yayılan ve 4 kişinin ortak özelliği, tecrübe ettikleri, hayatlarını değiştiren büyük afetlerle, büyük felaketlerle karşılaşmış olmaları. Bu 120 yıl boyunca devam eden afetler bu yılları bir araya getiriyor. Benim afetlerden öğrendiğim, edindiğim ders burada yazılı olduğu gibi gerçekten büyük afetler, büyük acılara ve büyük üzüntülere neden olurlar. Fakat onların içinden mutlaka yeni filizler doğar ve bunlar dünyanın her yerinde yeni umutlara, cesaretlere ve yeni etkileşimlere vesile olurlar.

Bugün anlatacağım konular benim edindiğim bu dersi anlatıyor. İnsan olarak afeti kabul edip afeti aşarak gelmiş olan insanların ortak tecrübelerine dair konuşmak istiyorum. Japonya'da deprem konusunda bugüne kadar araştırmalar yaptım. Burada gördüğünüz gibi dünyada meydana gelen 5 ve üzeri şiddetindeki depremlere baktığımızda en çok meydana gelen yerler Çin, Endonezya, İran ve Japonya. 6. olarak ülkeniz Türkiye geliyor. Gerçekten birçok büyük depremler dünyamızda meydana geliyor. Gördüğünüz gibi buradan anlayacağınızı umuyorum.

Japonya'da sadece deprem değil her yıl birçok tayfun dediğimiz doğal afetler de meydana gelmekte. Bu gördüğümüz bir doğal afet değil, insanın kendi yarattığı bir afet: savaş. Burada benim doğduğum Kobe şehrinin 2. Dünya Savaşı'ndaki manzarasını görüyorsunuz, insanların en büyük gücü doğal afet olmayan afetlere meydan vermemekten geçer. Benim babam 1945'te Kobe'nin bu hale geldiği yerde memleketimizde benim de aralarında olduğum büyük ailesini nasıl geçindireceğine, nasıl yetiştireceğine dair bir zorlukla karşılaşmıştı.

Evet Türkiye ile Japonya arasındaki dostluk da aslında bir deniz vakasına dayanıyor.
Bu konuyu sizler de biliyorsunuzdur. Türkiye'de sizlerin çeşitli kitaplardan da öğrendiğinizi işitiyoruz. Ertuğrul Fırkateyni'nden bahsetmek istiyorum. Ben bununla ilgili fazla ayrıntıya girmeyeceğim.
Japonlar yeterince konuyu bilmedikleri için ana hatlarıyla anlatacağım. Ertuğrul Fırkateyni 1864 yılında Türkiye'de üretildi. Türkiye 1860'lı yıllarda Fırkateyn üretebilecek sanayiye ve kuvvete sahipti. Fakat Japonya denize yeni çıkmaya başladığı için böylesi büyük gemi üretecek teknolojiye sahip değildi. O zaman Japonya gemilerini İngiltere'den ve diğer ülkelerden satın alıyordu. O

dönemde Türkiye dünyanın en ileri ülkelerinden biriydi. Japonya ise Türkiye'den öğrenmesi gereken şeylerin olduğu bir ülkeydi. Bizim bu durumu yeniden anımsamamız gerekiyor diye düşünüyorum bir Japon olarak.

O zamanki iki ülkeyi temsil eden insanlar II. Abdülhamid ve Japonya'da İmparator Meiji. İmparator Meiji'ye iadeyi ziyaret olarak 1890 yılında Ertuğrul Fırkateyni Japonya'ya gitti. Ertuğrul Fırkateyni Japonya açısından devlet konuklarıydı ve gelen dönemin gazeteleri burada, belirtiliyor. 1890 yılında maalesef Eylül ayında 18 Eylül günü resmi kayıtlarda sadece 69 kişinin kurtulduğunu biliyoruz. Fakat bu büyük bir faciada hayatlarını kaybedenlerin sayısı çok net değil. 575 veya 577 denizcinin bu deniz kazansında kaybedildiği biliniyor. Ertuğrul Fırkateyni İstanbul'dan Japonya'ya varana kadar bir yıllık bir süre yolda geçti ve pek çok limana uğradı. Ölenlerin sayısının belirsiz olmasında bunun da etkisi var, belki de kolera salgınından kaynaklanıyordu. Uğranan limanlarda gemiden inenler ya da gemiye yeni binenler vardı. Fakat net olan 69 denizcinin sağ kurtulması idi. Bu 69 denizciyi dönemin savaş gemileri, Japon donanmasından Hiei gemisi ve Kongo gemisi ile İstanbul'a ulaştırdılar. Türkiye ile Japonya arasındaki dostluk tarihinde bunlar da var. Burada beni de ilgilendiren önemli bir bulguya değinmek istiyorum.

Aslında Ertuğrul Fırkateyni'nin bu anlattığım hatıraları oldukça bilinir ve geçen yıl ben Japonya Meclisi Kütüphanesi'nde yaptığım araştırmalarda Ertuğrul Fırkateyni'ne ilişkin dönemin gazetelerini incelediğimde yeni bulgularla karşılaştım. Aslında beni şahsen çok şaşırtan bir konuydu. 1890 yılında Temmuz ayında 19 Temmuz günü, burada bir gazete haberi görüyoruz. Ertuğrul Fırkateyni'ndekolera vakalarına rastlanmış. Zamanın kolera salgınından Ertuğrul Fırkateyni'nin de denizde etkilendiği ifade ediliyordu. Bu bir telgrafla Japonya Hükümeti'ne bildirilmiş. Sağda Asahi gazetesindeki haber küpürünü görüyoruz. Japonya'da kolera salgınları bu dönemde birçok defa meydana geldi.

1870 yılından itibaren kayıplara sebep oldu ve yaklaşık 105.000-108.000 kişi hayatını kaybetti. Ertuğrul Fırkateyni'nin geldiği 1890 yılında 46.000 kişi koleraya yakalanıp hayatını kaybetmişti. Bunları tespit etmiş oldum. Japonlar kapalı toplumdan yeni çıkmışlardı ve tıp alanında yeterince iyi değillerdi. İmparator Meiji'ningayretlerine rağmen toplumda tıbba dair bilgi geniş değildi. Gördüğünüz gibi kolerayı vahşi bir hayvana benzeterek maymun resimleriyle koleranın alt edilebileceğini düşünüyorlardı. Sağ tarafta Paris'te bir kolera salgınında 1912 yılına ait bir gazete resmi kolerayı bir ölüm meleği gibi ifade ediyor. Bu da günümüz tıbbı açısından baktığımızda kolera ile ilgili bilginin ve anlayışın yeterli olmadığını ve korkunun hâkim olduğunu göstermekte. Böyle bir dönemde 1890 yılında Ertuğrul Fırkateyni de kolera ile karşılaşmıştı.

Ben de bu gazete haberlerini ayrıntılarıyla okudum ve orada çok şaşırdığım bir konuyla karşılaştım. Burada şöyle bir not vardı: "Ertuğrul Fırkateyni'nde büyük bir kolera vakası var. Japonya Hükümeti'nin gemiyi dezenfekte etmesi gerekiyor. Fırkateynde bulunanların tedavilerinin yapılması ve hastalığın yayılmaması gerekiyor". Dezenfekte etme çalışmasının kimin tarafından yapılacağına dair Japonya İçişleri Bakanlığı'nin bir ekip ve tıp teknisyeni görevlendirdiğini yazıyor bu haberde.

Bu tıp teknisyeni olarak Nakahama'nın görevlendirildiği yazısını okuduğumda hayretler içine düştüm. Dedemin doktor olduğunu biliyordum ama bu Türk gemisinde kolera vakasına yönelik bir çalışma içerisinde olduğunu hiç bilmiyordum. Bunu geçen yıl öğrendim. Doktor Nakahama

Ertuğrul Fırkateyni'ndebu çalışmaları yerine getirmiş. 3 büyük dezenfeksiyon yapmışlar ve Fırkateyni deniz suyuyla yıkayarak ve çeşitli ilaçlar kullanarak dezenfekte ettiklerini gazete haberlerinden öğrendim. Hayatta kalan denizcileri 3 gruba ayırarak karaya çıkarmışlar ve gerekli tedavilerinin yapılmasını sağlamışlar. Giydikleri elbiselerden, tabaklarına ve bütün yeme-içe malzemelerine kadar her şeyi yani 700'e yakın kişinin tüm malzemelerinin dezenfeksiyonunu yaptıklarını görüyoruz. 2 ay kadar süren ve bu faaliyetin Ağustos'ta tamamlandığını ve sıkıntıların ortadan kalktığını belirtiyorlar bu yazıda.

Buradan Türkiye'ye döneceklerini düşünüyorlar. Dönemin Ertuğrul Fırkateyni'nin kaptanı Osman Paşa bu dezenfeksiyon yönteminin oldukça yararlı ve güçlü bir yöntem olduğunu ve bütün bu çalışmaların Japon Hükümeti tarafından gerçekleştirildiğini belirterek şükranlarını iletiyor, bu gazete haberinde gördüğünüz gibi ve Ertuğrul Fırkateyni Türkiye'ye dönüyor. Dönerken de yola çıktıktan 3 gün sonra Japonya'nın Büyük Okyanus tarafındaki sahilinde tayfun nedeniyle meydana gelen ve 570'in üzerinde denizcinin yaşamını yitirdiği bir deniz kazasıyla karşılaşıyor.

Evet, şimdi biraz daha geriye dönerek Japonya ile Amerika arasındaki iletişimin başladığı yıllara bakmak istiyorum. Burada karşımıza 15 yaşındaki bir Japon genci, Büyük Okyanus'ta balık avlanmaya çıkmış John Manjiro çıkıyor. Bu bahsettiğimiz John Manjiro aslında benim büyük dedem.

Az önce bahsettiğimiz doktor olan Nakahama Toichiro'nin babasıdır John Manjiro. John Manjiro 14 yaşındayken balıkçı olmuştu ve annesi yetişkin balıkçılardan oluşan 4 kişilik balıkçı ekibine, oğlunu teslim ederek gemide onlara yardımcı olmak ve iş öğrenmek üzere çocuğunu onlara teslim etmişti.

29 Ocak 1841 günü, yani Ertuğrul Fırkateyni kazasından tam 50 yıl önce balığa çıkarlar ve denizde büyük bir fırtına ile karşılaşırlar. Zaten 8 metre boyundaki küçük balıkçı teknesi akıntıya kapılarak Büyük Okyanus'ta yolunu kaybeder. Burada haritada gördüğünüz gibi sol tarafından sağ tarafa doğru denizde çeşitli akıntılara kapılarak aşağıda gözüken Torishima adlı küçük adaya ulaşırlar. Bu adaya ulaştıklarında Manjiro'nun Japonya'ya döndükten sonra kendi çizdiği harita aslında denizde kat ettiği yolu kendi çizgileriyle gösteriyor. Torishima Adası küçücük bir ada. Solda el çizimi ile Manjiro'nun kendi el yazısıyla çizdiği volkanik kayalardan oluşan bu adaya varıyor. Burada Ahodori denilen büyük bir kuş yaşıyor. Bu kuş da evcil hayvanları yadırgamayan bir kuş olduğu için bu kuşun etini yiyerek yaşamlarını sürdürebiliyorlar. Fakat bu kuş mevsimlik göçmen kuş olduğu için daha sonra gidiyor ve yiyecek bir şeyleri olmadığı için açlıkla karşı karşıya kalıyorlar.

Orada açlıktan ölmek üzereyken bir balina avcı gemi yanlarından geçiyor ve John Howland adında bir balıkçı gemisi Japonya'da daha önce hiç görülmemiş büyüklükte bir gemi ve onların aslında Torishima adasındaki balıkçıların durumundan haberleri yok. Sadece bu adada deniz kaplumbağaları vardır ve balina avı uzun sürdüğü için deniz kaplumbağalarını gıda olarak avlamaktadırlar. Kaptan Whitfield tarafından kaplumbağa avlamak için gönderilen balıkçılar denizde kaybolan ve ölmek üzere olan balıkçı grupla karşılaşır. Kaptan Whitfield John Howland gemisi ile bu ölmekte olan balıkçıları gemisine alarak Amerika'ya götürür. Yolculuk uzun sürer ve birçok ilginç olayla karşılaşırlar.

O zamanlar Amerikan gemilerinin kaybolmuş denizcileri mutlaka Hawai'ye bırakmaları gerekiyordu. Balina avı 2 yıl sürdüğü için ve kurtarılan kişileri 2 yıl boyunca gemide bulundurmak

zor olacağı için Amerikan yasaları gereği Hawai'ye bırakıyorlar ve ava devam ediyorlar.

Hawai'den de gemiler geliyor ve o kurtarılanları alıp götürüyorlar. Amerikan gemileriyle büyük okyanusta avlanan diğer gemiler arasında bir tür sessiz anlaşma gerçekleşse de Kaptan Whitfield 14 yaşındaki John Manjiro ile tanışıyor ve onu çok ilginç buluyor. Belki de ona yardım ediyor ve bu çocuğu Amerika'ya götüreyim diye düşünüyor Kaptan Whitfield. "ABD'ye götüreyim ve eğitim almasını sağlayayım, ilginç bir konu olur" diyor. Fakat diğerleri karşı çıkıyorlar, annesinin çocuğu kendilerine gemici olarak teslim ettiğini ve emanet çocuğu veremeyeceklerini söylüyorlar. Whitfield ısrar edince Manjiro'nun kararını sormak istiyorlar.

Manjiro yeterince İngilizce bilmiyor ve Whitfield'in teklifini kabul ediyor. Bu benim için oldukça ilginç bir konu. Japonya'da onun dünyaya geldiği Şikoku Adası her şeyden uzak ve kapalı bir kültüre sahip bir yer. Yeterince eğitim almamış bir balıkçı gencin hiç bilmediği insanlarla hiç bilmediği bir ülkeye yani Amerika'ya gitmeyi tercih etmesini ilginç buluyorum. Aslında o zamanda yurt dışındaki başka ülkelerle ilgili bilgi de yoktu ve büyük bir gemiyle karşılaştılar.

Beyaz ve siyah farklı ırklardan farklı dil konuşan farklı insanlarla birlikte acaba ben olsaydım bütün bu bilgime ve dünyayı tanımış olmama rağmen kabul eder miydim diye soruyorum kendime. Ama bu balıkçı genç daha sonra iki ülke ilişkileri açısından büyük bir şans olacak olan bu genç bu kararı veriyor ve Boston'un kuzeyindeki balina avcılığı yapılan büyük bir şehir olan New Bedford şehrine gidiyorlar. Burada 24 saat boyunca ışıklar hiç sönmezdi diye anlatırlar. John Manjiro ilk olarak Kaptan Whitfield'in gemisinde gemi yönetimine yardımcı olan Bunny ailesinin evinde yemek yiyor. Bu kaptanın evi günümüzde 2 katlı bir ev ve Manjiro bu evin şu penceresinden dışarıyı seyrediyordu diye tahmin ediyoruz. Bu da Kaptan Whitfield'in eşi Albertina. Bu hanım, Manjiro için Amerikalı anne rolündeydi ve bir okula gönderildi.

Oxford Point School adlı okula Manjiro'nun gidişi 1840'lı yıllardı ancak bu fotoğraf 1890'lı yıllarda çekilmiş ve büyük olasılıkla çok fazla değişiklik de olmamıştır. Burada yine ilkokuldan sonra ortaokula devam ediyor ve Birtland Academy'nin çok sert katı kurallarıyla tanınan bir okulda da denizcilik eğitimi alıyor.

Daha sonra o da balina balıkçılığına yöneliyor ve Kaptan Whitfield ile balina avına çıkıyorlar. Burada da balina av rotasını görüyoruz. Şimdi bu gördüğümüz rota aslında Manjiro'nun Japonya'ya dönüş rotasını da gösteriyor. 1849 yılını duyanlarımız da olmuştur.

Amerika'da,özellikle Boston New Bedford civarında altına hücum döneminin yaşandığı dönem. John Manjiro da altına hücuma katılıyor ve San Francisco'ya gitmek karadan çok tehlikeli olduğu için denizden, Panama Kanalı henüz kurulmadığından Güney Amerika'nın güneyinden dönüyor ve San Francisco'da altın madenlerinde çalışarak dönüş parasını kazanıyor ve Hawaii Honolulu'ya gidiyor. Honolulu'da gemi değiştirerek Japonya'nın güneyindeki Okinawa Adaları'na ulaşıyor.

O dönemde Japonya kapalı bir ülkeydi, kapalı devlet politikası uygulanmasına rağmen Japonya'nın dışa açık olması gerektiğini savunan insanlar da vardı. Onlar açısından da tehlikeli bir dönemdi. Neticede John Manjiro Okinawa Adaları'ndan Japonya'ya ulaştı ve ülkesine döndü. Daha sonra Japonya açısından bu gencin hikâyesi yani bir fırtınayla denizde kaybolup Amerika'ya gidip geri dönmesi, doğrusu bu hikâyenin çeşitli yönleriyle ele alındığını ve o dönemdebest-seller olan kitapların yayınlandığını görüyoruz. Şimdi 150-170 yıl önce bir kişiyle alakalı bir olayın onlarca kitap haline getirilmesini ilginç bir tarihi olay olarak görebiliriz.

Manjiro o zaman İngilizce'yi en iyi bilen kişi olarak biliniyordu ve onun yazdığı alfabeli

“Bedford poster” şu anda bir müzede ve onun tercüme ettiği denicilik kitabı şu anda da önemli bir denizcilik kitabı olarak kullanılmakta ve o dönem Japonca’yaManjiro tarafından tercüme edilmiştir. Bu şekilde buharlı gemi resimleri gibi Amerika’da çok üretilen resimlerden de yapıyordu. Burada “çim bo” yani “steamboat” yazıyor. Kulaktan aldığı İngilizce’yi duyduğu gibi yani bu şekilde yazıyor. Yani onun aracılığıyla kelimelerin Japonca’ya bu şekilde geçtiğini söyleyebiliriz. Örneğin Amerika’da bir devlet televizyonunda bir spiker çocuklara “what time is it now?” diye sormuş ama çocuklar anlamamışlar. Fakat John Manjiro bunu Japonca bir ifadeye çevirerek Japonca içerisinde bir cümleye çevirerek ifade ediyordu. Bunu anımsayan spiker bu kelimeleri tekrar ettiğinde hemen “it’s nine o’clock” (saat 9) diye cevap vermişler. John Manjiro’nun 150-170 yıl önce kazandırdığı İngilizce’ye ilişkin konuların hala etkili olduğunu görüyoruz.

Japonya’nın ticari olarak dışarı açılmasıyla ilgili dönemde en önemli olay meydana geliyor. Temmuz 1853’de Amerikalı komutan Perry, 4 gemiyle Japonya’ya geliyor ve John Manjiroİngilizceyienyi bilen kişi olarak getiriliyor, devletin merkezinde tercümeler yaptırılıyor. Örneğin Japonya-Amerika iyi niyet anlaşması ilk ticaret anlaşmalarının tartışmalarında, görüşmelerinde tercümanlık yaptırılıyor. Japon Hükümeti Amerika’ya “Konrinmaru” gemisiyle bir heyet gönderiyor.

Aslında Ertuğrul Fırkateyni’nin Türkiye ile Japonya arasındaki ilk dostluğun başlangıcı olduğunu söylüyoruz ama aslında “Kanrinmaru” gemisi Amerika’ya gittiğinde dönemin Türk Büyükelçiliği’ne ziyarette bulunuyor. Bu Japonya’nın Türkiye ile ilgili ilk teması kabul edilmektedir.

Benim çok ilgi duyduğum bir olaydır bu. Gittiklerinde San Francisco’da kalıyorlar. John Manjiro’nun bu geminin kaptanı KatsuKaishu’yayazdığı bir mektubu görüyoruz. Onun mektubunuİngilizce’ye çevirerek gönderiyor. İngilizce’den Japonya’ya ilk tercümeleri gerçekleştiriyor. Bu gördüğünüz de bahsettiğim denizcilik kitabı. Askeri gemilerin merkezinde de çalışıyor Manjiro ve denizcilik konusunda da ders veriyor. Daha sonra Japonya’da Tokyo Üniversitesi’nin kökleri kabul edilen KaiseiGakko okulunda da ders veriyor. John Manjiro’dan İngilizce ve askeriye dersleri alan pek çok kişi görüyoruz. Dünyadaki durumu Japonya’nın çok önemli politikacı ve aydınlarının ondan öğrendiğini de görüyoruz. Manjiro’dan ders almışlar. Büyük olasılıkla Japonya tarihine bakan herkes bu isimlerle ve bu kişilerle karşılaşacaktır. Hepsi de İngilizce’yiManjiro’dan öğrenmiştir.

Türkiye ile Japonya arasındaki ilişkiye tekrar döndüğümde, tarihi kendime ve bu döneme getirmek istiyorum. 1999 yılında Türkiye’de büyük bir deprem meydana geldi. Kobe depremi ondan 5 yıl önce 1995’te meydana gelmişti.

Bildiğiniz gibi 1999 yılındaki büyük deprem Ağustos’taydı ama 12 Kasım’da da Düzce depremi meydana geldi. Düzce Depremi meydana geldiği gün ben İstanbul’daydım ve afet önlemlerine ilişkin uluslararası bir konferans vermekteydim. Bir uluslar arası toplantıdaydım. Bu toplantıya davet edilmiştim. Benim konferansım konuşmam bittikten 3 saat sonra Düzce depremi meydana geldi. Ben İstanbul’da bu depremi hissettim ve daha sonra haberlerden öğrendim.

9000 km öteden bu büyük deprem anında hissettiklerim şuydu: “Ben bu ülkeye bir konuşma yapmak için gelmedim sanırım” diye düşündüm. Yani bu uzak ülkede depremden bahsederken depremi yaşamak ve yaşadığımız Kobe depremini anımsatan bir konuydu. Benim yapabileceğim şeyler ekmek, su,ilaç, çadır getirmek gibi şeyler değildi.

Kobe depremini yaşamış biri olarak 3-5 yıl sonra zamanı geldiğinde yaşadıkları deprem

yaralarını manen hisseden insanlara destek olmaktı. Televizyonda gördüğüm 12-13 yaşlarındaki kız çocuğunu unutamıyorum. Önünde bir beyaz çarşafla örtülü babası olduğunu tahmin ettiğim birisi yatıyor ve kız ağlıyordu. Türkçe bilmediğim halde televizyonda gördüğüm bu görüntülerden çok etkilendim ve bu çocukları cesaretlendirmek için bir mesaj vermem gerektiğini düşündüm.

Türkiye'de genç insanlar çoğunlukta ve bu çocuklar gelecekte Türkiye'yi yüklenecek, yönetecek ve yaşatacak olan çocuklar. Onlara güç katmam gerektiğini düşündüm. Ama ben onları tanımıyordum, dillerini de bilmiyordum. Ne yapacağımı da bilmiyordum. Hiçbir şey yapamadığım noktadan bu çocuğa, bu insanlara nasıl bir mesaj verebilirim diye düşündüm. Kelimelere ihtiyaç duymadan insanın mesaj iletmek için kullandığı şey nedir diye düşündüğümde bunun güzel sanatlar olduğunu farkettim.

Güzel sanatlar yoluyla insanlar birbirlerine güçlü duygular aktarabilirler. Resim karşısında insan duygularıyla ona cevap verebilir. Böylece bir diyalog oluşur. Ben bunun sanat olduğuna kanaat getirdim ve güzel sanatların insan bedeninin gıdası değil de ruhunun gıdası olduğunu düşündüm ve "Ruhun Gıdası" adını verdiğim faaliyetlerim burada başladı.

Değirmendere'de, Kocaeli depreminde, dönemin belediye başkanı bize "su ve ekmeğe ihtiyacımız olduğu kadar sanata da ihtiyacımız var" dedi ve bizim projemizi büyük ve güçlü bir şekilde destekledi. Orada farklı faaliyetlerde bulunduk. 52 Japon sanatçının katılımıyla 130'un üzerinde resim ve heykel Kocaeli'ye bağışlandı ve halen orada müzede sergileniyor. Küçük bir faaliyetle başlamıştık. Sanat evindeki sergiden başlamıştık ama bu eserlerin sadece İzmit'te sergilenmesi değildi, depremden sonra Ankara'ya, İstanbul'a ve İzmir'e giden afetzedeler olduğunu da biliyorduk. Bu kentlerde de sergi açmak gerektiğini düşündük. Bize de bu yönde talepler geldi ve bu sergileri düzenledik.

Bu yapıtlarşu anda Kocaeli Üniversitesi'nde ve orada müzede sergileniyor. Örnek olarak bu süreç içerisinde çocuklarla fotoğraf atölyesi düzenledik. Çeşitli etkinlikler gerçekleştirdik. Burada kendi fotoğrafını çekip kendi dileğini fotoğraf üzerine yazıyorlar bu çalışmada. Müzik etkinlikleri yaptık. Okinawa'nın "Sanshin" adlı müzik aletiyle dans gösterisi yaptık. Herbir yüzü çok iyi hatırlıyorum. Toplu gösteri resim çalışmaları yaptık. Çok büyük ilgi gösterildi. Japon güzel sanatlarını anlatan yüzlerce kitap getirttik Türkiye'ye ve bölgedeki kütüphanelere bağışladık. Değirmendere'de deniz kenarında sürdürülen ahşap heykel sempozyumunabir Japon sanatçımız geldi ve öğretti. Yine bu katılan 52 sanatçı arasında kişisel sergi açmak isteyen ve bu şekilde bizi destekleyen sanatçılar oldu.

Kocaeli'nde birçok kişisel sergi açtık. Halklar arası iletişim ve etkileşimi geliştirmek için kumaş pazarlarından oluşan eserleri iki ülke arasında ve belediyeler arası işbirlikleri yoluyla sanatçıların desteğiyle ürettik ve sanatçılar onların resimlerini portre olarak çizdiler, isimlerini kaligrafiyle yazdılar ve birlikte sanatçıların öncülüğünde birlikte eserler ortaya çıkardılar. Bu çalışmaları Japonya'da da gerçekleştirdik. Türk kumaş parçalarını Japonya'ya götürdük ve Japon katılımcılarla patch-work şeklinde büyük bir pano hazırladık. Ortak sergiler açtık. Sergilenen eserleri Türkiye'ye getirip sergiledik. Buna benzer workshop çalışmaları yaptık. Müzik çalışmaları yaptık. Benim de içinde bulunduğum "ChoirTansui" adlı erkek korosunu Kocaeli'ndeki konservatuar korosuyla buluşturarak bir konser yaptık.

Yani Türk Milli Marşı'nı Türkçe seslendirebilen tek Japon korosu herhalde bizizdir. Çeşitli workshop çalışmaları yaptık ve sanatçıların sergilerini açtık. Bu çalışmaları geliştirmek üzere

Japonya ve Türkiye üniversiteleri arasında iyi ilişkiler geliştirilmesi gerektiğini düşündük ve sadece bir okula okumaya gitmek değil üniversitelerin belli temalarla çalışmasını sağlamak istedik. Bizim çalışmalarımızla Kocaeli Üniversitesi'yle KwanseiGakuinÜniversitesi arasında bir ilişki kurdurduk.

Bizim derneğimizin o dönem başkanı olan kişi KwanseiGakuinÜniversitesi'nde öğretim görevlisiydi ve gidiş-gelişleri hala devam ediyor. Çalışmalarımızın yer aldığı bir belgesel hazırladık ve aynı zamanda ben afet önleme üzerine uzman olduğum için çeşitli kentlerde çeşitli salonlarda bu alandaki teknik çalışmalarımı şimdiye kadar aktardım.

Büyük bir afet olduğunda biz birbirimize destek olalım diyoruz ve bunun için esnek bir uluslar arası destek ağı kurmak istediğimizi söylüyoruz. Şimdi burada katılım gösteren arkadaşlarımız arasında da çeşitli konumlardan arkadaşlar var tabii: Öğretmenler, öğrenciler, sivil toplum kuruluşları, memurlar, üniversite hocalarıgibi.

Bütün bu konumlardan herkes kendi mesleği ve konumunun imkânlarını ortaya koyarak birlikte afete müdahale edebilirler diye düşünüyorum. Örneğin bir taksi şoförü "orayı ben biliyorum, benim aracımla gidebiliriz" diyebilir ve ilgili öğretmeni o afet olan yere götürebilir, durumu tespit edebilir. Örneğin bir başkası durumu tespit edip Japonya'ya bildirebilir. Başka ülkeleri başka ilişkileri doğru bilgiler sağlayarak ayağa kaldırabilirler, doğru desteğin gelmesini sağlayabilir. Bu amaçla bu çerçevede yaptığımız esnek ama kesin bir afet desteği gerçekleştirmekten bahsediyorum.

Bu çalışmaların ertesinde 2010 yılı Türkiye'de Japonya yılı olarak ilan edildi ve biz bunun için sakura fidanları bağışlamak istedik. Her yıl 1000 adet olmak üzere toplam 3 yıl boyunca devam ettirmek istedik. Gördüğünüz gibi İzmir'de yaptığımız çalışmalar var. İzmir'deki çalışmalardaki bu müzikler de kulağımda hala canlı. Aslında İzmir'de diktiğimiz sakura fidanları Türkiye'nin her yerine gönderdiğimiz sakuralar arasında en iyi gelişen ve en güzel çiçek veren sakura fidanları oldular. Bu bakımdan İzmir Japonya'nın sakura fidanlarının güçlü bir şekilde yetiştiği bir yer. Biz birçok kente ama sadece kentlere değil, 35 ayrı kurum ve kuruluşa sakura fidanları bağışladık. Tabii güzel yetişenler oldu, yetişmeyenler oldu. Ama bundan sonra bu dört tür aşağı yukarı 2 haftada bir açan bu türleri bağışladık ve böylece bir sakura gezisi bile düzenlenebilir diye düşünerek bunu gerçekleştirdik.

Daha sonra, bu çalışmalardan sonra Japonya'ya döndüğümüzde Japonya'da bu çalışmalardan hemen sonra 2011 yılında Japonya'da büyük bir deprem meydana geldi. Bu gördüğünüz Matsushima, Japonya'da bu depremde büyük bir yıkıma uğrayan kentlerden biri. Bu gördüğünüz konuları siz de biliyorsunuz. Bu büyük sıkıntılar içerisinde yine Türkler bize destek oldular.

Bu gördüğünüz Türklerin yaptığı "Sevgi köprüsü" adlı çalışma. Türk çocukları pek çok resim ve kartpostal mesajları, mektupları gönderdiler. Bu çocukların yazdığı Türkçe metinleri İzmir'deki arkadaşlar başta olmak üzere Türkiye'deki Japonlar, Japonca bilen Türkler tercüme ederek büyük bir faaliyet gösterdiler.

Bu resimler afete maruz kalmış Kuzeydoğu Japonya vatandaşlarına çok destek oldu, çok yoğun duygularla yapılmış bu resimler, görenler çok etkilendi. Şimdi bu resimlerden örneklere baktığımızda siz de öyle hissetmiyor musunuz? Gerçekten sevgi köprüsü oldu bu resimler. Gerçekten bu resimde Japonya'da çok sevilen, beğenilen bir resim oldu özellikle afetzedeler açısından. Bu mesajlarda çok değerli sözcükler değerli ifadeler yazılı. Ve hepsindeJaponca'ya gönüllüler tarafından yapılan çevirileri eklenmiş.

Bu kadar resim neden bir araya geldi, neden bunlar yapıldı diye bu çalışmayı yapan diğer gruptan

da gönüllü arkadaşlara sordum. Onlar şöyle cevap verdiler: “Türkiye depreminden önce 1995 yılında Kobe’de deprem meydana geldi. Kobe depremindeki çocuklar 1999 yılında Türk çocuklara yönelik Kobe’li çocuklar birçok mesaj ve resim gönderdiler. Bu mesaj ve resimlere cevap vermek istedik, onların yaptığını biz de yapmak istedik” dediler. Yani Türkiye’deki afetzede bölgelerindeki 1999 depreminin afet bölgesindeki 100’ün üzerinde ilkokul ve ortaokul öğrencileri kendi yaşadıkları afete dayanarak bu sefer de Kuzeydoğu Japonya’daki afetzede çocuklara bunu göndermiş oldular. 21.500 mesaj, 1000’in üzerinde resim gönderildi, ulaştırıldı. Bu çalışmalara katılan arkadaşları görüyoruz. Ben bu çalışmaları Japonya’daki afet bölgesinin ortaokullarına bu projeyi tanıtarak bunların yerine ulaşması için çaba harcadım.

Türkiye ile Japonya arasında gerçekten bir dostluk ilişkisi var ve bu dostluğa dayanarak Türkler bize bu cesareti veriyorlar. “Dünyanın her yerinden pek çok destek gördük fakat Türkler gerçekten dünyada bölgeye ilk ulaşan yardım ekibiydi ve diğer ülkelerin tamamı dönmesine rağmen bölgede en uzun kalan yardım ekibi de yine Türklerdi” diye anlattılar. Bu bakımdan bu ortaokul öğrencileri teşekkür duygularıyla böyle bir kumaş çalışması yaptılar, “tapestry” yaptılar. Türk Büyükelçiliği’ne teslim ettim. Türk Büyükelçiliği kendi salonlarında bunu sergiledi. Gerçekten çalışmalara katılım çok oldu.

Ben o eserleri Türkiye’ye de getirmeyi arzu ediyorum. Gerçekten afetler büyük acılara, kederlere sebep oluyorlar. Fakat bugün anlattıklarımdan hissetmişsinizdir ki yeni duyguların, yeni etkileşimlerin de doğumuna vesile oluyorlar; yeni iletişimler, yeni dostluklar burada doğuyor. Bizim de bunlarla bir bakıma görevlendirilmiş olduğumuzu düşünüyorum. Sizler açısından da bizim çocuklarımız, sizin çocuklarınız, hayatımızda her birimiz büyük afetlerle mutlaka karşılaşacağız, bundan emin olalım. Fakat önemli olan hangi duygularla bu afetleri aşacağımız, hangi duygularla bu afetlere yaklaşacağımızdır diye düşünüyorum.

Değerli vaktinizi alarak bunları aktarmak istedim, çok teşekkür ediyorum.

Sunum

Sunum sonrası Hatıra Fotoğrafı

＜Başkonsolosluktan＞

Nakahama Bey, büyükbabasının babası John Manjiro olup, dedesi Doktor Toichiro Nakahama ’nın (1890 yılında Yokosuka Limanında demir atan Ertuğrul Fırkateynindeki Türk denizciler arasında yayılan kolera salgınına yönelik müdahelede büyük gayret gösteren doktor) ve Keizaburo Nakahama’nın (Meiji Dönemi Deniz Kuvvetleri Mutemeti) torunu olması gibi Türkiye ile çok sayıda bağlantısı bulunan bir kişidir.

Mart 2014’te Başkonsolosluğumuz ve Japonya-İzmir Kültürlerarası Dostluk Derneği (JIKAD) ile işbirliği yaparak ilk kez düzenlenen Japon Kültür Haftası ‘İzmir’de Japon Sakura Esintisi’ etkinlikleri dahilinde Nakahama Bey’in sunumunun misafirlerle paylaşılma fırsatı bulundu. Bir sonraki fırsatta mutlaka İstanbul’da da bir sunum düzenleyebilmeyi dileriz.

Nakahama Bey önderliğinde düzenlenen ‘Sakura Projesi’inde dikilen Sakura fidanları her yıl bahar ayında tüm Türkiye’de açmaya başladı. Henüz küçük fidan olan Sakuralar Türkiye’nin Japonya ile olan dostluğunun kanıtı olarak zamanla büyüyerek o güzel duruşunu göstereceğini düşünüyoruz.

【İlgili Bilgiler】

●Nakahama Bey’in bugüne kadar yaptığı çalışmalar(ek)